GLASNIK SVETA

SLOVENSKE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

CHICAGO, 2. JANUARJA (JANUARY) 1918 — ŠTEV.—NUMBER 2.

Entered at the Post Office in Chicago, Ill., by order of the President, A. S. Byington, Postmaster General.

Rusi se ne dajo [illegible] nemški imperializem.

Ruško-nemška mirovna [illegible] prekinjena.

S provizorično mirovno pogodbo se bo nič.

London, 2. jan. — Petrograd-ski poročevalec "Daily News" brzojavlja, da je boljševiška vlada prekinila preliminarna mirovna pogajanja vsled trdovratnosti nemških delegatov, ki zahtevajo, da morejo ostati nemške garnizije na Poljskem, v Litvi, Libavi, Rigi in drugih večjih krajih v baltiških deželah.

Poročevalec se opira na članek [illegible] glasila "Izvestija", ki se [illegible] v mirovna [illegible]". Članek pravi, da se [illegible] pod pritiskom od [illegible] (ruske mase) prislanjal [illegible] svoje uste s formalno, [illegible] so nastavili socijalisti, [illegible] imperijalisti bi se [illegible] imperijalisti, ako ne bi [illegible] Rusija.

"[illegible] socijalista ne more [illegible] pogojev, kar se [illegible] in Litve. Poskusite, [illegible]."

Tako pravi "Izvestija" in poročevalec [illegible], da bodo vsi [illegible] mirovni [illegible] to stališče [illegible] mirovnih [illegible] vlad [illegible] je [illegible] ne, ki [illegible] po [illegible] omalovaž[illegible]

[illegible] "Ako [illegible] Kanada ali Avstralija da [illegible]ja. Bolgarski in turški [illegible] zahtevajo vse polno [illegible] njini je telje gorati, [illegible] s Nemci in [illegible]. Na zahteve, da [illegible] Belgije in [illegible] nemška vlada [illegible]rila s zahteve, [illegible] milijo Mesopotamije, [illegible] Palestino, ako [illegible] ali uspehi Nemčije [illegible] daj bo zahtevala [illegible] vrne Turčiji Tri[illegible]

Avstro-nemški [illegible]

Petrograd, 2. jan. [illegible] centralnih držav [illegible] ljali o miru v [illegible] prišli v Petrograd [illegible] ski delegat [illegible] izmenjavo [illegible] nemška delegacija s [illegible] sedami, kakš javila [illegible] karski biro.

"V [illegible] je vojna, [illegible] ing brzo, [illegible] imamo [illegible] [illegible] vsem [illegible] [illegible] [illegible]

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

[illegible]

[illegible] Chicago) in Canada $3 [illegible] Chicago in inozemstvo $4.50 na leto. [illegible]

[illegible] "PROSVETA" [illegible] Chicago, Illinois.

[illegible] United States [illegible] and Canada $3 per year; Chicago and foreign countries [illegible]

"PROSVETA"
[illegible] Chicago, Illinois.

[illegible]

[illegible] v sklepu z. r. (December 31-17) [illegible] da vas je s tem [illegible] na vsem [illegible]

DELAVSTVO LE KONČNO TRIUMFIRA.

Nad deset let je minilo, ko so klavniški delavci zadnjikrat zahtevali, da pribore priznanje organizacije in ugodnosti, ki so s priznanjem v zvezi. Stavka je bila ena največjih v Ameriki, kajti klavniški delavci so prenehali z delom v vseh klavnicah v Združenih državah, ki so pod kontrolo velemesarjev. Delavci so se krepko držali, toda stavka je bila za delavce izgubljena. Lokalne oblasti so bile na strani velemesarjev, ki so imeli v službi veliko število profesijonalnih pretepačev iz človeških nižin, da so s brutalno silo nastopali proti štrajkajočim delavcem. Mnogi stranji štrajkarjev so padle velike žrtve, velemesarji niso uporabili nobenega sredstva, da zlomijo stavko.

Znano je, da so brezvestni agentje prevarili naseljence, ki so ravnokar dospeli v Ameriko, ali so pa nekaj časa bivali v Združenih državah, da dobe dobro plačano delo v klavnicah. Povedali jim niso, da je stavka v klavnicah, in naseljenci so tako proti svoji volji postali [illegible]

[illegible] je bil izgubljen in pogumni in hrabri delavci so [illegible] v [illegible] mnenjaki jarem klavniških baronov. [illegible] ravnali jo izgubljeni stavki, je mojstersko [illegible] v romanu "Džungl", ki je preveden [illegible] in [illegible] menda že v zalogi "Proletarca". [illegible] so se delavci vrnili na delo. Zanje [illegible] boljši dnevi in da vsaj [illegible] verige. Velemesarske tvrdke, ki imajo [illegible] v mesni industriji, so imele krdela vohunov [illegible] da je delavec zabavljal proti delavskim [illegible] v klavnicah, ali da je svojim tovarišem govoril, da jim [illegible] prinese odpomoč proti tiranom [illegible], je seveda takoj zletel na cesto in ni je [illegible] polaknil delo. Za nezadovoljne in mlačne delavce [illegible] dela v klavnicah. Od delavcev so zahtevali [illegible], niso pokorščino, kot jo je zahtevali fevdni gospodje od svojih tlakarjev v srednjem veku.

Izbruhnila je svetovna vojna. V začetku ni imela vojna najmanjšega vpliva na delavce. Cene za življenske potrebščine so imele takrat normalno ceno. Ali cene so [illegible] počasi, toda stalno, plezati navzor. Mesarski baroni so bili tako prepričani, da so svoje delavce popolnoma ujeli, da se niso dosti brigali za ta pojav. Držali so se krepko načela, da imajo delavci ubogati, molčati in se zadovoljiti z drobtinami, ki jih jim vrže, kot navaden človek zašene kost psu: "Na, tukajle imaš, pa molči!" Te drobtine so potem raskričali v listih, ki zagovarjajo velebizniške interese, kot veliko dobroto, ki so jo iz lastnega nagiba izkazali delavcem.

Delavci so seveda tudi spoznali, da draginja narašča in da z miloščino, ki jim jo izkazujejo velemesarji, ne krijejo diference med normalnimi in vojnimi cenami. Uvideli so, če so pri normalnih cenah stradali, da so pri vojnih cenah obsojeni na smrt vsled lakote z njih družinami, če se nekaj ne zgodi, kar prisili velemesarje, da jih plačajo pošteno za njih delo.

Kaj naj se zgodi? Organizicija!

Ta beseda je naenkrat pričela kljuvati v možganih klavniških delavcev, bila je vsem na jeziku. Sprva so jo izgovarjali nekako boječe, toda sčasoma je pričela postajati beseda meso in kri.

Delavci so se pričeli organizirati. Sprva so šepetali le drug drugemu v uho, v organizacijo so pristopali le najpogumnejši, ki so bili pripravljeni zanjo doprinesti tudi žrtve. Tako je organizacija rastla, se razvijala in postajala močna od dne do dne. Nekega dne je bila že tako močna, da je več delavcev pri neki velemesarski tvrdki pričelo javno nositi unijske znake. Ta odločen nastop delavcev je tako ujezil gospode ravnatelje, da so drugim delavcem za zgled takoj odpustili delavce, ki so se drznili pokazati javno unijske znake. Brutalen akt velemesarjev ni oplašil drugih delavcev, ampak je povzročil nasproten učinek.

Delavci so se sešli na shodu in sklenili odposlati ultimat velemesarjem. Zahtevali so, da velemesarska tvrdka sprejme delavce zopet v delo in da mesarski baroni povišajo mezdo klavniškim delavcem. Zaključili so tudi, da odpošljejo deputacijo v Washington, ki naj razloži vladi, kako ravnajo velemesarji z delavci v klavnicah, in da delavci odločijo s splošnim glasovanjem, da naj se proglasi stavka, ako velemesarji odklonijo delavske zahteve.

Deputacija je odpotovala v Washington in splošno glasovanje se je izreklo za splošno stavko v mesni industriji. Medtem je pa vladni pogajalec že dosegel, da je velemesarska tvrdka sprejela zopet odpuščene delavce v delo, ki jih je odpustila, ker so nosili javno unijske znake. To je bil prvi poraz za velemesarje. Sprejeli so nazaj delavce v delo, katerim so očabno rekli, da zanje ni več dela v klavnicah.

V Chicago je prišla predsednikova industrijalna komisija za preiskavanje delavskega nepokoja, ki je je vodil Wilson, tajnik delavskega departmenta. Ob prihodu komisije so igrali velemesarji slepo miš. V velebizniških dnevnikih so izjavili, da ne vedo, zakaj je predsednikova komisija prišla v Chicago. V klavnicah vlada najlepše sporazum med delavci in delodajalci, delavci so zadovoljni itd. Bile so prazne fraze, ki izkoriščevalcem rade prihajajo iz ust, da z njimi prikrijejo svoje izkoriščevalne metode. Fraze niso držala, kajti besede Geo. Scannidna, podpredsednika organizacije klavniških delavcev, so postavile ves položaj v žarko luč: "Da dobimo mir v klavnicah, smo pri volji delati, če vlada pregnana klavnice. Dobiti hočemo za vsako mezdo, ki pravi vlada da je prilična. Prepričani smo, da bo stric Sam najboljši delodajalec, ki ga lahko dobimo."

Te besede so povzročile, da so velemesarji umaknili pravljico o zadovoljnosti delavcev v klavnicah in sprejeli zastopnika vlade kot pogajalca, da izravna vse spore in težkoče med delavci in delodajalci v mesni industriji, dokler traja vojna. To je bil drugi poraz velemesarjev.

Tretji poraz zanje tudi že prihaja. Zvezna obrtna komisija sedaj preiskuje, koliko profita imajo velemesarji na leto. Do sedaj so prišle za prav čudne stvari na dan.

Za nekdanje mogočne velemesarje, katerim ni bil delavec več kot sredstvo za pomnoženje njih bogastva, je napočila bridka ura, da morajo priznati svoje delavce za človeška bitja, ki imajo pravico do človeškega življenja. Za delavce pa prihaja čas triumfa, čas zmage nad obabnimi fevdnimi gospodi v ameriških klavnicah.

Z.

DOPISI.

Lawrence, Pa.

Društvo "Preseren" štev. [illegible] S. N. P. J., in slovenski socialistični klub štev. [illegible] sta za tekoče leto sklenila v dvorani prve omenjenega društva na Lawrence, Pa. (Hills) javen shod, ki se je izvršil s velikim uspehom in jasno pokazal, da se čuti svobode in demokracije, ki jih nastopa Slovenske republikanske Združenje, tudi vsi tukajšnji Slovenci. Udeležba na shodu je bila tako velika, da se to zborovanje po pravici lahko imenuje "mass meeting." Prišli so namreč tudi zastopniki iz vseh bližnjih naselbin, tako da je postala dvorana skoraj premajhna.

Zborovanje je otvoril sodrug Terčelj, ki je pojasnil namen shoda.

Potem je glavni govornik Ethin Kristan iz Chicago v obširnem govoru razložil, kako je prišlo do vojne, ki se je za kulisami že davno pripravljala, kako se je razširila po vsem svetu in kakšen je položaj slovenskega naroda v tem konfliktu. Pojasnil je poslanstvo in naloge Slovenskega Republikanskega Združenja, naglašajoč, da je vse njegovo delo javno, da ne obstoji nobenih obljub, za katere nimo garancij in da more biti vsak član odvisen predvsem le od zavednega sodelovanja ljudstva samega.

Po njegovem govoru je bil Terčelj predlagal sledeče

Resolucije:

Plameni največje vojne, kar jih je poznala zgodovina človeštva, švigajo preko vsega sveta. Strašna katastrofa je zadela narode brez njihove krivde; zadela je tudi slovenski narod, čigar tragična vloga je v tem, da se mora bojevati za interese, ki niso njegovi, za sistem, ki mu je sovražen, za vlado, ki ga je vedno le zatirala. V avstro-ogrski monarhiji nima noben narod pravice samoodločevanja; staro geslo habsburške dinastije "Divide et impera" ki je stoletja označevalo politiko v obdonavski državi, je poredilo celi svetu neumevno nasilno sovraštvo in trajne, srdite boje narodov, ob katerih so vsi postali igrače ošlibenih vladajočih sil.

Prav ta machiavellistična politika, ki je v notranjosti ovirala kulturni, gospodarski in socialni razvoj narodov, je tudi veliko doprinesla, da je v Evropi izbruhnila krvava bitka, ki se je napovedi razširila preko vseh kontinentov.

Vsaki, ki se povzročili sedanje vojne, morajo, ako se ta odpravlja, tudi sodelovati pri likvidaciji. Nujno je torej potrebno, da se ustanovi, ki bo sledil krvavega razpoloženja ali, posnovi na podlagi, v kateri so garantirje za trajnost in varnost. Narodom, ki so poredili to vojno, se torej ne smeje povrniti, da naj bo svetu v bodoče zagotovljen miren razvoj.

Mnogo je vprašanj v Evropi, ki zahtevajo rešitve; med njimi je tudi jugoslovanski problem, čigar pomen je v najtesnejši zvezi s sedanjo vojno. Poštena in svetovnozavezujoča rešitev jugoslovanskega vprašanja pa ni mogoča po vladnih načelih Avstrije, ki ni bila nikdar država v njej živečih narodov, temveč le pesnet dinastije, in vsled tega sovražnica narodov.

Slovenske Republikanske Združenje ne vsiljuje ničesar ostalim Jugoslovanom. Odločno pa zastopa pravico samoodločevanja Slovencev. Združitev Jugoslovanov je mogoča le po vzajemnem sporazumu, ne pa po kakršnemkoli diktatu. Zlasti pa enotra na svojo nalogo, da čim temeljitejo pojasni [illegible] razmere, ki prihajajo pri jugoslovanskem vprašanju v poštev in pokaže, da ni to vprašanje le nacijonalnega, ampak največjega internacionalnega pomena.

Da more S. R. Z. izvršiti to svoje nalogo, poziva današnji shod vse Slovence, da ji [illegible] jo in ga podpirajo, kakor [illegible] ze imeti je dela, ki [illegible] in [illegible] rože samega.

Obenem izjavlja shod, da ni delo za S. R. Z. v nikakem [illegible] najmanjšem nasprotju z delovanjem, ki ga [illegible] ki kot prebivalci in [illegible] se [illegible] zakoni ameriških [illegible] in narod, ki si [illegible], a katerim je bil [illegible] vzroka, da bi [illegible] ki je vedno [illegible] [illegible]. Po sprejemu predsednika Wilsona [illegible] demokracijo [illegible] ka; ta odredba je bila [illegible] kar Slovenci republikanci [illegible] Zedinjenih držav in [illegible] S. R. Z. [illegible] z [illegible] vanjem [illegible], da je van [illegible] stavljeno [illegible] popolnoma [illegible] pravičnim.

Brat Ambrožič iz Cabonsburga je govoril k resoluciji in [illegible] njen sprejem. Njegov govor je bil [illegible].

Predsednik je dal [illegible] za [illegible] resolucije, ki [illegible] sprejeta. Ko so ti [illegible] [illegible] za [illegible], je [illegible] [illegible] udeležbo in za vse ter s [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Poročevalec.

Forest City, Pa. — Iz vseh slovenskih naselbin vidimo dopise v našem dnevniku Prosveta, le z naselja Forest City se malo [illegible] v javnosti. Če bi nas sodili po naši molčečnosti, bi si marsikdo mislil, da se ali se ubijemo. Tudi [illegible] bi naše naselbino pogledali od bližu, bi takoj spoznali, da nas sodite napačno. Tudi tu smo imeli v našem javnem življenju v zadnjem letu razne "improvizacije." Lahko rečem, da je bilo prvega leta polno velikih dogodkov na gospodarskem naselbinskem. Polno agitacije, shodov, veselic itd., ali te ni izvršile kot pretekle leta.

Tudi naši slovenski socialistični klub je poredil dva shoda in [illegible] veselico, ki sta se prav lepo [illegible] v [illegible] [illegible].

Tudi shoda sta bila [illegible] kakovosti [illegible] tako, [illegible] obiskana, tako da je [illegible] S. K. Klub [illegible] z udeležbo.

Kmalu po shodih, ki so se vršili dne 7. in 8. julija, se je pričela agitacija za ustanovitev [illegible] slovenskih društev, ki naj bi [illegible] svoje lastne dvorane, ki je tako zelo potrebujemo. Rezultat te akcije je bil, da se je ustanovilo tri društva, in sicer tukajšnje društvo S. N. P. J., Društvo S. S. P. Z. in socialistični klub J. S. Z., ki da dne 15. septembra priredite skupno veselico, katero je klub nasprotnikom in mlačnemu od strani nekaterih jako dobro izpadla. Čisti dobiček te veselice je znašal $106.25. Ta denar je sedaj naložen na banki in nosi po tri od sto obresti.

Začetek je torej storjen; kako se bo stvar nadaljevala, je odvisno od nas samih. Vsekakor je nam taka stavba skrajno potrebna, ker bi bila nam vsem v korist z stalno izobrazbo.

Tudi za "Slovensko republikansko združenje" se je pričela gibanje med nami, toda za sakrat ne morem veliko poročati, kar samo z akcijo kmalu pričeli; tolike lahko omenim, da so vsi člani soc. kluba za stvar pripravljeni prispevati po možnosti.

Da ne bi kdo mislil, da smo na delu samo napredni misleči rojaki, naj tukaj omenim, da tudi nasprotniki delajo z veliko vnemo, da bi pogubili in podrli, kar prvi ustvarjajo. V ta namen so priredili mesca novembra p. l. svoji (?) mašjon, katerega je vodil neki Zakrajšek, urednik mizarske Ave Mice, iz New Yorka. Ker bi [illegible] [illegible] je [illegible] pirja za onemogočenje takih [illegible] jemov, da ga ni [illegible], bi vsi s svojim gospodom [illegible] na [illegible] zaletel v [illegible] štev. [illegible] mizarske v [illegible]. [illegible] omenjenim listu, ki se [illegible], se glasi: "Tiho velikanko, ki [illegible] Krama [illegible] [illegible] [illegible] Rdeči revčki, [illegible] Ratale, neki Lekše, [illegible] [illegible] Kristan, modrijan Kraker [illegible] [illegible] se tam že več let [illegible]

[illegible] dobro ljudstvo v Forest City!"

Ta odstavek je sam na sebi dokazuje duševno zaostalost osebe, katera ga je [illegible]. V sebi vrati [illegible] [illegible] in v drugem, da [illegible] edino. Gotovo je bila ta [illegible] glavica [illegible] na mi[illegible] [illegible] Njegova [illegible] je bila [illegible] [illegible] kjer [illegible] kolikor [illegible] nihče [illegible] [illegible] [illegible] javen shod in nam garantirate svobodo [illegible] [illegible] v cerkvi, kjer ni dovoljeno nikomur [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

TOŽNIŠKI [illegible] NAPREDUJE

Nemci [illegible] je [illegible].

London, 2. jan. — Vroči topniški dvoboji na severnem delu 1918 v [illegible] Chemin des Dames. [illegible] Vesoul [illegible] Haig [illegible] [illegible] v Italiji [illegible] Avstro-Nemci [illegible] s bombardiranjem na [illegible] ofenzivo v okolici [illegible] Tonale, kjer so prvi izgubili [illegible] vojna poročila zadnji ponedeljek.

Italijanska je zgrabila na severni [illegible] Dobot [illegible] je [illegible] [illegible] v [illegible] in [illegible] [illegible] in z [illegible] v Alpah.

Glavna pozornost je bila v [illegible] o topniških dvobojih.

Severno [illegible] se v tretjem [illegible] Pelvoux in z [illegible] [illegible] drugimi postoji [illegible] sv. Anton na Padovskem, kjer je njegov grob. [illegible] je [illegible] [illegible] (Tasso) [illegible] ki je [illegible] [illegible].

[illegible]

Vojna [illegible] Bolševiki in kozaki.

London, 2. jan. — Po vesteh [illegible] Rusije se vse [illegible] [illegible] in bolševiki v okolici [illegible] 200 milj [illegible] od Moskve. General Kaledin, ki je [illegible] [illegible], poveljnik kozakov, je [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] okupirali Aleksandrovsk in razrušili boljševiško garnizijo. Boljševiki imajo še vedno v svoji posesti Rostov in večji del Dona. V Odesi so izbruhnili svoji boji.

Razmerje med boljševiki in Romuni je zelo napeto. V Bukarešti je prišla vest, da so Romuni okupirali mesto Izmov v [illegible] [illegible] [illegible]

TRIJE RODOVI.

[illegible] — [illegible]

[illegible]

Kmetje v okolici in meščani sami so se razveselili uresničevanja dame obljube. Imeli so priliko, da se otresejo dolgov, ker so dobivali v novem zavodu posojila proti zanesljivemu jamstvu za primerne obresti. Kdor je imel kaj prihrankov, jih je plodonosno naložil. Med udeležniki, ki so podpisali s prvimi denarji mladi zavod, pa je bil tudi Zavinščak. Odbitki niso znašali njegove prijave, bav so rabili denar, a on je upravičil [illegible] zaupanje, zato ni mogel dopustiti, da bi ne bil sam stopil v krog ustanovnikov. In tako je postal podpornik onemu zavodu, s katerega pomočjo so se preprostili njegovega stanu pri mnogih obširnih volitvah.

"Tako človek poljublja roko, ki ga je tepla," si je mislil, "a kaže to korist in dobiček, zaraj bi ne storil tega."

Tugovino s prošči je opustil. Domače gospodinstvo je zahtevalo vso njegovo pozornost, ki je mogel deliti toliko manj, ker je bil sam, brez [illegible]. Pa tudi navelčal se je že tega [illegible] potovanja, dasi je bilo zadnja leta za [illegible].

Prepričal je, da bi izhajal do smrti, četudi bi opustil kmetovanje, mlin in žago. Vse prosvetne in nekaj denarja bi ostalo sinu Friderku. Je [illegible] neizterjani dolgovi znašajo lepo vsoto. [illegible] naj stori, kar mu drago. Naj sinki in naj [illegible] bogato nevesto. Da se navelika vojska [illegible] naj gre v pokoj in se prepusti sam. V [illegible] bo ob pomoči in ob [illegible] [illegible] se bo ukvarjal s poljedelstvom, [illegible] jahal tisoje. Tudi za oboje bi bo [illegible] v gradu. Ako bi ga pa ne bilo, se [illegible] umakne.

Kam?

Na Vidstavo?

Nič bo smeral mu je pred očmi krvavi [illegible] dogodek zadnje večera.

V Sklenice?

Tudi ne! Preveč samotno je tam. V potrebi bi ne bilo človeka. In tudi to. Tamkaj je prišlo [illegible] med njegovim očetom in mlad [illegible] [illegible] tirana, da tako napeteni, da se [illegible] ni prevrnalo.

V Zavinkovce?

Kam v Zavinkovce?

Domačin ne bili v razvalinah. Take stvari [illegible] tiho, da si ne upa iti pogledat. In [illegible] je pomenil nove bolečine, kar bi ga [illegible]. [illegible] ni mogel izločiti.

[illegible] je mislil nanje.

[illegible] razteva ob grobu se je raztajala. Je [illegible] se je prekrila s novim [illegible]. Gromovje se je čutilo [illegible] je [illegible] po vejah in gnalo kri v hitrejšem [illegible] po prosvetlih žilah. Zbori vračajočih se [illegible] po vejah in gnalo pomladne pesmi [illegible] slavnega upanja — pomladi.

A vkljub pomladi, vkljub nje vzvišujočemu dihanju ni se hotel grajski vrt odeti v svoje [illegible] lepoto, ki se je v nji odlikoval prejšnjega leta, ko mu je bila skrbna vrtnarica grajska gospa sama, Lenka.

Poli so skoro prekopali in prerahljali gredice, a delo je bilo površno. Ni jih pazilo skrbno [illegible] gospodarjevo. Tudi steze so pograbili in [illegible] in posipali s novim peskom, ali kmalu [illegible] je prerastel plevel, da ni bilo več enih lepih, gladkih stez.

Vse je govorilo: Lenke ni več!

Tem lepši pa je bil njen grob.

Ob križu se je že upel zeleni brlijan. Oprijemal se ga je in se vil kvišku kakor upanje, ki [illegible] na križ, da ne pade in se ne zdrobi ob [illegible], umazanih tleh. Na grobu so cvetele rože [illegible] in petrov. V obliki križa so dehteli cvetovi, živordeči, kakor nameščeni v križ, [illegible] nja. Vse je bilo lepo in živo nad grobom, [illegible] tiho in mirno pod težko zemeljsko odejo.

Tudi na razvalinah v Zavinkovcih je pomladi vstajala sneg. Umikal se je pred njenimi toplimi dihi skoro vidoma. Po okrušenih zidinah se je posejala voda, kakor da joka mrtvo kamenje. Ves žalostni ostanek prejšnjega lepega stanja se je prikazal v starí, že povečani grosi. Zajajoči [illegible] je namerno razmikljal kamenje in opeko, da je [illegible] zapadlo. Vetrovi, kdove kdaj in kdove odkod so prinesli s seboj travnate in cvetne kali [illegible] pognali go sidovje. Zabrstele so kali, ali z korenikami poiskale trdih tal in pognale mladé [illegible]. Ni nobenega groba in nobenega pogorišče, kjer bi se zakipela moč novega življenja.

Zavinščak je prišel preko trija, [illegible] in [illegible] v Zavinkovce. Bal se je trenutka, ko mu mrtvi zaro ali pogorišče. Njegov strah ni bil [illegible]. Obrnil se je in sklenil, da ne bo na tem prostoru več sidal hiše. Naj ostane kakor je. Naj dokonče čas, kar je začel ogenj. Če hoče, naj zgradi tu novo hišo Frice, on je ne bo.

Konečno vasi je stala hiša Prelikova, ki je bila pomoje Martova in ki je zdaj njegova. To si predela, presida, popravi, da mu bo za bivališče, ako pa vrne sin domov in ako bi ne mogel živeti skupno z njim in z njegovo rodovino, kakor ni mogla Lenka z njegovim očetom.

In ravno tukaj!

Tam z one hišice se vihi žavno na pogorišče. Take naj stoji vedno pred njim ta priča [illegible] [illegible] domovinja.

Človek se trudi in dela in trpi, naposled pride [illegible], in vse zagrni na kup. O, vinske [illegible], lepi naši, kje ste? In tako spomni človek, kako je majhen in ubog. Njegova duša zazna. Bliža se mu bogatstvo, sijaj in uspehov bogata. Vse želje se mu uresničujejo, vsaka misel, ki ne želeto prevelika, mu pokaže v resnico. Svet je poln ljubezni in [illegible] — nikjer ni zavisti, nikjer zavrženje dila. A kmalu se človek zave, vidi pravo, [illegible], pravi uspeha. Sovražna sila, [illegible], [illegible], prikrivati ir poniža človeka in [illegible] [illegible] in ubogega. Zgodi se kakor [illegible] iz njegove domačije. [illegible] je [illegible] grenko žvepleniko. Kaj bodo sinovi [illegible] tem velikanom, [illegible]? A kdo vi in vi, se oprijemlje [illegible], ki skoro stene in temelji z vrhu, [illegible], [illegible], [illegible] in glamom švigna kvišku, [illegible] da v trenutku zagori vse kot ena sama velika plamenica. In kar je bilo prej velika in [illegible], je poslej prišla [illegible], ostanek nekdanje lepote, tem žalostnejši ostanek, čim lepša je bila lepota . . .

Naj ostane ta priča!

Naj priča ta ostanek!

Prišel se sdarji in se začeli prezidavati hišo. Dokaj je bil strog [illegible], da ga je človek [illegible] [illegible] lahko dosegel z [illegible] roko. Zdaj se strog [illegible] dvignili. Kmečki se [illegible] vrata. Na domu so napravili dva [illegible], [illegible] [illegible] vodo kuhanje in dvoje [illegible] [illegible]. Dotoe strani si je izbral Zavinščak [illegible] [illegible], da bi [illegible] [illegible] [illegible]. Na levi strani bi bivale [illegible], [illegible] [illegible] kuhala, prav kakor je bilo [illegible] [illegible] [illegible]